

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.3.2004
KOM(2004) 152 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**Foreløbig rapport om gennemførelsen af anden fase af Leonardo da Vinci-programmet
(2000-2006)**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	4
2.	Anden fase af leonardo da vinci-programmet – oversigt og baggrund.....	4
3.	Gennemførelse af programmet.....	6
3.1.	Programmets opbygning	6
3.2.	Forvaltningsstrukturer	7
3.3.	Indkaldelser af forslag.....	7
3.4.	Evaluering og udvælgelse af forslag.....	8
3.4.1.	Procedure A – Mobilitet.....	8
3.4.2.	Procedure B – Pilotprojekter, tværnationale netværk, sprogkompetence.....	8
3.4.3.	Procedure C – Referencemateriale, projekter indgivet af europæiske organisationer.	9
3.5.	Informations- og kommunikationspolitik	9
3.6.	Rådgivning af og bistand til projektivrksættere (forud for indgivelse af forslag)...	10
3.7.	Overvågning og opfølgning af projekter.....	10
3.8.	Formidling og udnyttelse af projekresultaterne (Nyttiggørelse).....	11
3.9.	Administrativ forvaltning af programmet	11
4.	Resultater, de enkelte aktioners virkninger.....	12
4.1.	Mobilitetsprojekter	12
4.1.1.	Fakta og indledende resultater	12
4.1.2.	Vurdering	13
4.2.	Pilotprojekter.....	13
4.2.1.	Fakta og indledende resultater	13
4.2.2.	Vurdering	14
4.3.	Sprogkompetence.....	15
4.3.1.	Fakta og indledende resultater	15
4.3.2.	Vurdering	15
4.4.	Tværnationale netværk.....	16
4.4.1.	Fakta og indledende resultater	16
4.4.2.	Vurdering	17
4.5.	Referencemateriale.....	17

4.5.1.	Fakta og indledende resultater	17
4.5.2.	Vurdering	18
4.6.	Fælles aktioner	18
4.6.1.	Fakta og indledende resultater	18
4.6.2.	Vurdering	19
5.	Konklusioner	19
5.1.	Programmets relevans	19
5.2.	Programmets nyttevirkning.....	19
5.3.	Programmets effektivitet.....	20
BILAG	21

1. INDLEDNING

Med Rådets afgørelse 1999/382/EF af 26. april 1999¹ fastlægges anden fase 2000-2006 af Leonardo da Vinci-programmet om iværksættelse af Fællesskabets politik for erhvervsuddannelse. I henhold til artikel 13 i denne afgørelse skal Kommissionen fremlægge en foreløbig rapport om gennemførelsen af programmet senest den 30. juni 2004.

Formålet med denne meddelelse er

- at give et bedre overblik over resultaterne i perioden 2000-2003, hvordan de er blevet opnået, og i hvor vid udstrækning de oprindelige mål er nået
- at finde frem til måder, hvorpå gennemførelsen af programmet i perioden 2004-2006 kan forbedres
- at bidrage til udviklingen af Kommissionens forslag til en ny generation af uddannelsesprogrammer (2007-2013).

Denne meddelelse er baseret på tre hovedinput:

- rapporter og data, der er tilgængelige i Kommissionens tjenestegrene
- en ekstern midtvejsevaluering for perioden 2000-2002 gennemført af selskabet Barbier Frinault & Associés²
- en række nationale rapporter om gennemførelsen af programmet i de deltagende lande³.

2. ANDEN FASE AF LEONARDO DA VINCI-PROGRAMMET – OVERSIGT OG BAGGRUND

Leonardo da Vinci-programmet befinder sig nu i sin anden fase (2000-2006) og bygger på erfaringerne fra første fase (1995-1999).

Programmet er åbent for EU's medlemsstater, EØS-/EFTA-landene (Island, Liechtenstein og Norge), tiltrædelseslandene og førtiltrædelseslandene, og det forventes, at Tyrkiet vil kunne deltage fra 2004.

Programmets overordnede mål er defineret i afgørelsens artikel 1:

"Dette program bidrager til fremme af et kundskabernes Europa gennem udvikling af et europæisk samarbejdsområde inden for uddannelse og erhvervsuddannelse. Det støtter medlemsstaternes politik for livslang uddannelse og opbygningen af kundskaber, færdigheder

¹ EFT L 146, 11.6.1999, s. 33.

² Rapport og resumé findes på adressen http://europa.eu.int/comm/education/programmes/evaluation/evaluation_en.html

³ Rapporter modtaget fra Østrig, Bulgarien, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Ungarn, Island, Irland, Italien, Letland, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Spanien, Sverige, Den Tjekkiske Republik, Nederlandene, Det Forenede Kongerige.

og kvalifikationer med henblik på at skabe aktive medborgere og medborgere, der kan bruges på arbejdsmarkedet."

Følgende generelle og specifikke mål er opstillet i afgørelsens artikel 2:

- G1. at fremme beskæftigelsesegnetheden og lette den erhvervmæssige integration og reintegration
 - G2. at øge og udvikle tilpasningsevnen, navnlig for at underbygge teknologiske og organisatoriske ændringer
 - G3. at forbedre konkurrenceevnen og iværksætterånden også med henblik på nye beskæftigelsesmuligheder
- og
- S1. at forbedre færdigheder og kvalifikationer hos personer, især unge, i erhvervmæssig grunduddannelse på alle niveauer
 - S2. at forbedre kvaliteten af og adgangen til erhvervmæssig efter- og videreuddannelse og tilegnelse af færdigheder og kvalifikationer hele livet igennem
 - S3. at fremme og styrke erhvervsuddannelsens bidrag til innovationsprocessen.

Den eksterne evaluering bekræfter, at afgørelsen om Leonardo da Vinci II er lettere forståelig end Leonardo da Vinci I, hovedsageligt på grund af en væsentlig reduktion i antallet af specifikke målsætninger og gennemførelsesforanstaltninger. Den understreger dog, at der ikke er fastsat mål for de specifikke målsætninger (ingen indikatorer), at de er vanskelige at måle, og at de forekommer alt for ambitiøse i forhold til de tilgængelige midler. Dette vanskeliggør evalueringen af programmet.

I Rådets afgørelse om programmet er der afsat et budget på **1 150 mio. EUR** til de syv år, som anden fase af Leonardo da Vinci-programmet dækker. Ekstra bidrag fra EFTA, tiltrædelseslandene og førtiltrædelseslandene supplerer budgettet (detaljerede tal for 2000-2003 findes i bilag 1).

Programmet forvaltes af Europa-Kommissionens tjenestegrene (omkring 60 ansatte) med støtte fra et kontor for faglig bistand (omkring 10 ansatte) og nationale kontorer (32 kontorer med omkring 390 ansatte).

Den politiske baggrund

Efter vedtagelsen af Leonardo da Vinci i april 1999 er der blevet lanceret en række politiske initiativer, som har haft stor indflydelse på erhvervsuddannelsespolitikken og følgelig på Leonardo da Vinci II: Lissabon-strategien i marts 2000, der tildeler erhvervsuddannelse en vigtig rolle i realiseringen af dens mål⁴; Kommissionens meddelelse om "Realiseringen af et Europæisk område for livslang læring"⁵, der fastsætter nye retningslinjer for erhvervsuddannelse; rapporten fra Rådet (undervisningsministrene) og Europa-Kommissionen

⁴ Det Europæiske Råd i Lissabon den 23.-24. marts 2000: Formandskabets konklusioner.

⁵ KOM (2001) 678 endelig udg.

om uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål⁶ og det efterfølgende detaljerede arbejdsprogram⁷; Rådets resolution fra november 2002 om et styrket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse⁸ udvidet med den efterfølgende Københavnererklæring, der blev vedtaget af 31 ministre, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk plan; handlingsplanen for fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed⁹, der blev vedtaget af Kommissionen i juli 2003, og som er baseret på erfaringerne fra det europæiske sprogår.

Den eksterne evaluering fastslår, at selv om alle disse politiske initiativer blev taget efter vedtagelsen af Leonardo da Vinci II, så gjorde retsgrundlaget for programmet det i vid udstrækning muligt at tage disse nye udfordringer op.

Fremkomsten af disse store politiske initiativer på erhvervsuddannelsesområdet peger i retning af, at de europæiske uddannelsesprogrammer har haft en stor virkning: **Mange nøgleaktører (nationale og europæiske) mener, at disse politiske initiativer og fremskridt ikke ville have været mulige, hvis de europæiske uddannelsesprogrammer ikke havde eksisteret, og hvis man ikke havde modtaget bidrag herfra.**

3. GENNEMFØRELSE AF PROGRAMMET

3.1. Programmets opbygning

I afgørelsen er fastsat syv aktioner:

- a) Tværnationale **mobilitets**projekter for personer under erhvervsuddannelse
- b) **Pilotprojekter**, der bygger på tværnationale partnerskaber
- c) Fremme af **sprogkunderskaber** og kulturforståelse
- d) Udvikling af **tværnationale netværk**
- e) Udarbejdelse og ajourføring af **referencemateriale**
- f) **Fælles aktioner**, der gennemføres sammen med andre fællesskabsprogrammer
- g) **Ledsageforanstaltninger**

Disse foranstaltninger er samlet under tre procedurer, der afspejler de forskellige forvaltningsmetoder: decentraliseret, centraliseret og blandet.

⁶ KOM (2001) 59 endelig udg.

⁷ 6365/02 EDUC 27.

⁸ 14343/02 EDUC 144, SOC 521.

⁹ KOM(2003) 449 endelig udg.

Procedure	Aktion	Forvaltningsorganisation	Budgettildeling
A	Mobilitet	Nationalt kontor/ nationale myndigheder	> 39 %
B	Pilotprojekter Sprogkompetence Tværnationale netværk	Nationalt kontor/ nationale myndigheder Europa-Kommissionen	Pilotprojekter > 36 % Sprogkompetence > 5 %
C	Referencemateriale Projekter, der indgives af europæiske organisationer Fælles aktioner Ledsageforanstaltninger	Europa-Kommissionen	Budget (inkl. tværnationale netværk) > 15 %

De forskellige procedurer og den omstændighed, at nogle aktioner er tildelt to forskellige procedurer, gør programforvaltningen kompleks. Derudover indebærer procedure B en deling af ansvaret mellem det europæiske og det nationale plan, hvilket har ført til en række problemer med programgennemførelsen.

3.2. Forvaltningsstrukturer

De vigtigste aktører er: Europa-Kommissionen, kontoret for faglig bistand, de nationale myndigheder og de nationale kontorer¹⁰. Omkring 83 % af programmets budget forvaltes på nationalt plan.

Kommissionen har ansvaret for at sikre gennemførelsen af programmet i overensstemmelse med Rådets afgørelse med bistand fra kontoret for faglig bistand (TAO).

De **nationale myndigheder** har ansvaret for en effektiv gennemførelse af programmet på nationalt plan. De støttes i denne opgave af de nationale kontorer, der medfinansieres af Europa-Kommissionen og de nationale myndigheder.

Programudvalget består af to repræsentanter for hvert af de deltagende lande med en repræsentant for Kommissionen som formand. Repræsentanter for arbejdsmarkedets parter deltager i udvalget som observatører.

Den eksterne evaluering på europæisk plan og de "nationale rapporter om gennemførelsen af programmet" understreger alle den positive virkning, som decentraliseringen af en væsentlig del af programmets aktiviteter har haft på programgennemførelsen.

3.3. Indkaldelser af forslag

Programmet gennemføres ved hjælp af indkaldelser af forslag. Den første indkaldelse blev offentliggjort i 1999 og dækkede perioden 2000-2002. Den anden indkaldelse, der blev offentliggjort i 2002, dækkede 2003 og 2004. Der er fastsat nye prioriteter, der afspejler de nye retningslinjer for uddannelse som defineret i Kommissionens meddelelse "Realiseringen af et europæisk område for livslang læring". Den sidste indkaldelse for perioden 2005-2006 vil blive offentliggjort i 2004.

¹⁰ Kommissionens afgørelse af 18. februar 2000 om fastlæggelse af retningslinjerne for medlemsstaternes og Kommissionens ansvar for så vidt angår de nationale kontorer i forbindelse med de generelle retningslinjer for gennemførelse af anden fase af Leonardo da Vinci-programmet [ikke offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende].

Disse indkaldelser af forslag gør det muligt til en vis grad at tage hensyn til den politiske udvikling på erhvervsuddannelsesområdet, herunder de seneste ændringer i EU's sprogpolitik.

Den eksterne evaluering understreger imidlertid, at tidsfristen for behandling af nye udviklingstendenser kan være ret lang (indkaldelserne har en gyldighed på henholdsvis 3, 2 og 2 år). Derudover understreges det, at indkaldelserne af forslag bør anvendes til at give programmet ekstra fokus med hensyn til målgrupper og indsatsområder.

Det skal dog nævnes, at den årlige offentliggørelse af indkaldelser af forslag blev kritiseret under Leonardo I, og indkaldelser, der er gyldige i 2-3 år anses for at være en forbedring, da de giver større stabilitet.

3.4. Evaluering og udvælgelse af forslag

De berørte aktører er Kommissionens tjenestegrene, de nationale myndigheder, de nationale kontorer og Leonardo-udvalget. Deres respektive roller og ansvar er defineret i generelle vendinger i bilaget til afgørelsen. Adskillige supplerende dokumenter indeholder en mere detaljeret beskrivelse af de regler og procedurer, der skal følges i forbindelse med evalueringen og udvælgelsen af forslag.

Sammenlignet med Leonardo da Vinci I er de eksisterende procedurer (A og B) blevet yderligere decentraliseret, der er blevet indført en evalueringsprocedure i to trin, og der er blevet tilføjet en fuldstændig centraliseret procedure.

3.4.1. Procedure A – Mobilitet

Under procedure A har de nationale myndigheder og kontorer ansvaret for evaluering og udvælgelse af samtlige mobilitetsprojekter. Denne procedures europæiske dimension sikres gennem anvendelse af fælles procedurer og kriterier for udvælgelse og evaluering fastlagt af Kommissionens tjenestegrene i samarbejde med Leonardo-udvalget.

Den eksterne evaluering understreger, at evaluerings- og udvælgelsesprocessen under procedure A værdsættes af alle aktører. Projektiværksætterne værdsætter navnlig den korte tid, der går mellem indsendelse af forslag og udvælgelsesbeslutningen. De administrative formaliteter, dvs. indsendelses- og evalueringsformularerne, anses imidlertid for at være for komplekse og detaljerede.

3.4.2. Procedure B – Pilotprojekter, tværnationale netværk, sprogkompetence

Under procedure B deles ansvaret for gennemførelse af de pågældende aktioner mellem det nationale plan og fællesskabsplanet. Foreløbige forslag evalueres og udvælges udelukkende på nationalt plan, mens endelige forslag evalueres på både nationalt plan og fællesskabsplan, og beslutningen om udvælgelse træffes af Kommissionens tjenestegrene efter høring af Leonardo-udvalget. Desværre definerer afgørelsen ikke de forskellige aktørers rolle særlig præcist, hvilket medfører store fortolkningsmuligheder.

Den eksterne evaluering fremhæver "den manglende klarhed i beslutningerne vedrørende de nøjagtige regler, der finder anvendelse på de nationale kontorer evaluering af forslagene, idet de nationale kontorer konkurrerer med hinanden om tildelingen af det samlede budget til interventionerne i projekter under procedure B. Dette resulterer i forskellig praksis i de forskellige kontorer, hvilket har en negativ indvirkning på denne evaluerings- og

udvælgelsesprocedurers klarhed og ensartethed. Disse forskellige praksis indebærer potentielle risici for uensartet behandling af iværksættere fra forskellige lande, navnlig når nogle nationale kontorer lader deres eget personale evaluere forslagene, mens disse kontorer også yder de samme iværksættere rådgivning på tidspunktet for udarbejdelse af forslaget."

Den eksterne evaluering anerkender dog den omstændighed, at Kommissionens tjenestegrene i samarbejde med Leonardo-udvalget udarbejdede en kodeks for god praksis i juli 2003 for at løse dette problem. I november 2003 vedtog udvalget en positiv holdning til disse forbedrede evaluerings- og udvælgelsesprocedurer.

Endelig er projektiværksætterne positive over for fremgangsmåden i to trin (foreløbige forslag og endelige forslag) og over for kvalitetens voksende betydning som det vigtigste evaluerings- og udvælgeskriterium. De betragter dog ligeledes proceduren i to trin som årsagen til det lange tidsrum, der går mellem indsendelse af forslaget og kontraktunderskrivelsen, og som en kilde til en række besværlige administrative formaliteter.

3.4.3. Procedure C – Referencemateriale, projekter indgivet af europæiske organisationer

Under procedure C har Kommissionens tjenestegrene ansvaret for evaluerings- og udvælgelsesprocessen, der gennemføres ved hjælp af et peer review-system.

I henhold til den eksterne evaluering er projektiværksætterne tilfredse med evaluerings- og udvælgelsesprocessen for procedure C forslag, de værdsætter navnlig proceduren i to trin og fokuseringen på kvalitet.

Som det var tilfældet med procedure B betragter de den dog ligeledes som årsagen til det lange tidsrum, der går mellem indsendelse af forslaget og kontraktunderskrivelsen, og som en kilde til en række besværlige administrative formaliteter.

3.5. Informations- og kommunikationspolitik

Informations- og kommunikationsaktiviteter i tilknytning til programmet og dets indkaldelser deles mellem Kommissionens tjenestegrene og de nationale kontorer. De nationale kontorer får en større rolle via den øgede decentralisering af programforvaltningen. Kommissionens tjenestegrene og de nationale kontorer benytter sig af en lang række medier og distributionskanaler for at nå ud til deres målgrupper. Web-stederne på europæisk og nationalt plan får stigende betydning. Offentliggørelse af brochurer og informationsbreve, tilrettelæggelse og deltagelse i seminarer, konferencer og informationsdage er andre vigtige redskaber, der anvendes.

Den eksterne evaluering understreger, at de procedurer, der anvendes på informations- og kommunikationsområdet, er passende, navnlig i lyset af den store tilfredshed, som projektiværksætterne giver udtryk for. Den understreger imidlertid også, at de vil kunne forbedres gennem "en konsekvent og koordineret strategi for fremme og præsentation af programmet med hensyn til alle tre procedurer", hvilket skulle gøre programmet mere synligt og forbedre kvaliteten af projekter og aktiviteter.

3.6. Rådgivning af og bistand til projektiværksættere (forud for indgivelse af forslag)

Det er hovedsageligt de nationale kontorer, der yder rådgivning og bistand til potentielle projektiværksættere under procedurene A og B. Projektiværksætterne sætter stor pris på denne støtte (ekstern evaluering), selv om der er store forskelle mellem de anvendte metoder i de forskellige lande.

Det er dog kun få nationale kontorer, der rådgiver de potentielle iværksættere i forbindelse med procedure C-projekter. De nationale kontorer, der ikke rådgiver deres nationale iværksættere i forbindelse med procedure C-forslag, mener således, at det påhviler Kommissionens tjenestegrene at yde denne form for rådgivning.

"Ansvarsfordelingen mellem Kommissionens tjenestegrene og kontorerne med hensyn til levering af bistand til iværksættere af procedure C-projekter bør tydeliggøres. En forbedring af rådgivningen af iværksættere af procedure C-projekter burde øge kvaliteten af de indsendte forslag og gøre det muligt for flere af dem at blive udvalgt." (ekstern evaluering)

Kommissionens tjenestegrene har planer om at tilrettelægge en informationsdag for alle interesserede iværksættere af procedure C-forslag i januar hvert år begyndende i 2004. Deltagerne satte stor pris på den første af disse informationsdage, der blev afholdt i Bruxelles den 13. januar 2004.

3.7. Overvågning og opfølgning af projekter

Denne aktivitet er afgørende for programmets succes. Den omfatter dels de formelle eller kontraktmæssige aspekter af projekterne, herunder kontraktunderskrivelse, indsendelse og godkendelse af projektleverancer, betalinger, kontraktændringer, hvis der er behov herfor; dels overvågning af indholdet, navnlig gennem en tematisk overvågning af projekter inden for samme område med henblik på at sikre, at projekterne giver resultater af den bedst mulige kvalitet, og den bedst mulige indvirkning for programmet.

De nationale kontorer overvåger og følger op på procedure A og B-projekter, mens Kommissionens tjenestegrene koncentrerer sig om procedure C-projekter og den overordnede koordinering af den tematiske overvågning af procedure B og C-projekter.

Den eksterne evaluering understreger, at "de procedurer, som kontorerne anvender på området individuel overvågning af procedure A og B-projekter og Kommissionen og kontoret for faglig bistand på området individuel overvågning af procedure C-projekter, er passende: i henhold til iværksætterne selv er den støtte, de modtager, effektiv, og evalueringen af de fremskridt, som iværksætterne har gjort (evaluering af de foreløbige og endelige rapporter og besøg på stedet), ser ud til at blive gennemført korrekt."

Initiativet "Tematisk overvågning", der blev lanceret i 2002 på Europa-Kommissionens foranledning, sigter mod at styrke udvekslingen af erfaringer og netværkssamarbejdet mellem projekter, aktører og beslutningstagere. Det bidrager til at øge projektresultaternes synlighed og til at formidle resultaterne.

"Alle de berørte aktører sætter stor pris på de procedurer, der anvendes på området **kollektiv tematisk overvågning**. Deres værdi som en forudgående nyttiggørelsesforanstaltning

understreges. Aktørerne beklager dog, at disse procedurer er begrænset til procedure B og C-projekter. (ekstern evaluering)

3.8. Formidling og udnyttelse af projektresultaterne (Nyttiggørelse)

Formidling og udnyttelse af projektresultaterne har været et stort kritikpunkt i den efterfølgende evaluering af første fase af Leonardo-programmet.

Derfor har Kommissionens tjenestegrene oprettet en særlig enhed i GD for Uddannelse og Kultur, som skal arbejde med formidling og udnyttelse af projektresultaterne. Aktiviteterne i de første tre år (2000-2002) fokuserede på projektresultaterne under Leonardo I, hovedsageligt baseret på en efterfølgende metode (støtte til foranstaltninger, der fokuserer på formidling og udnyttelse af eksisterende resultater af afsluttede projekter). Der er blevet udviklet en database over god praksis, ligesom der er blevet offentliggjort en række tematiske brochurer med eksempler på god praksis, der hovedsageligt stammer fra Leonardo da Vinci I-programmet.

I begyndelsen af 2003 udviklede Kommissionens tjenestegrene en ny strategi for en proaktiv formidling og udnyttelse (nyttiggørelse) af projekter, mens de stadig gennemføres. Denne forudgående nyttiggørelsesstrategi betragter formidling og udnyttelse som en integrerende del af projektets livscyklus.

Den eksterne evaluering mener, at denne nye strategi er et stort skridt fremad. Den understreger imidlertid også, at "nyttiggørelsesinitiativer lanceret på europæisk plan og redskaberne til formidling af produkter og bedste praksis skal tilpasses yderligere til målgruppernes og programbrugernes behov."

Lanceringen af specifikke indkaldelser af forslag til innovationsoverførsel i oktober 2003 er et første skridt i retning af at imødekomme denne anmodning (jf. ligeledes punkt 4.2.4).

I nogle nationale rapporter foreslås det, at der oprettes en særlig fond for succesrige pilotprojekter for at støtte aktiviteter i tilknytning til udnyttelse og formidling.

3.9. Administrativ forvaltning af programmet

Den eksterne evaluering konkluderer, at den administrative forvaltning er blevet væsentligt forbedret siden Leonardo I:

- "Der er blevet udviklet klare administrative procedurer for forvaltningen af projektmidlerne
- Der er blevet fastsat klare tidsfrister for gennemførelse af procedurerne
- Forvaltningen af procedure A og B-projekter er blevet decentraliseret og håndteres nu af de nationale kontorer
- Kontorerne aktiviteter overvåges via et system af regelmæssig feedback til og overvågning foretaget af Kommissionens ansatte
- Kontoret for faglig bistand bistår Kommissionen med procedure C-forslag og -projekter, men har ingen beslutningsmyndighed."

Det besværlige og tidskrævende feedback-system og manglen på proceduremæssig fleksibilitet giver dog anledning til stor bekymring for alle parter. (ekstern evaluering og nationale rapporter)

I denne forbindelse føler mange iværksættere og nationale kontorer, at indførelsen af den nye finansforordning i 2003 ikke har resulteret i en forenkling af projektforvaltningen. Nogle regler vanskeliggør deltagelsen af en række organisationer, navnlig SMV'er, i programmet, idet flere skridt tilføjes til kontrolprocessen forud for indgåelsen af kontrakten og i løbet af projektets løbetid.

4. RESULTATER, DE ENKELTE AKTIONERS VIRKNINGER

4.1. Mobilitetsprojekter

Mobilitetsaktionen yder støtte til tværnationale projekter vedrørende praktikophold og til tværnationale udvekslingsprojekter. De enkelte projekter gennemføres af organisationer (ikke enkeltpersoner), som tilrettelægger praktikopholdet eller udvekslingen af den pågældende deltager.

4.1.1. Fakta og indledende resultater

Bilag 2 indeholder en detaljeret oversigt over gennemførelsen af denne aktion i perioden 2000-2003.

I perioden 2000-2003 er der afsat et samlet budget på omkring 300 mio. EUR til omkring 7 000 projekter vedrørende praktikophold og omkring 2 300 udvekslingsprojekter. Disse projekter omfatter praktikophold for 143 000 personer, der deltager i grundlæggende erhvervsuddannelse, studerende, unge arbejdstagere eller nyuddannede kandidater og udveksling af 22 000 personaleledere inden for erhvervssektoren, planlæggere og ledere af erhvervsuddannelsesprogrammer, navnlig undervisere og vejledere og specialister inden for erhvervsvejledning.

Da mobilitetsprojekter normalt dækker to år, er det endelige antal personer, der har deltaget i praktikophold og udvekslinger, og de endelige budgettal først tilgængelige for Kommissionens tjenestegrene efter et vist tidsrum. De endelige tal for mobilitetsprojekter, der blev indgået kontrakter om i 2000, viser, at omkring 85 % af det oprindelige budget rent faktisk blev brugt, og 95 % af de planlagte praktikophold/udvekslinger fandt rent faktisk sted.

13,3 % af deltagerne i praktikophold/udvekslingsprojekter kom fra SMV'er og mindst 30 % gennemførte deres praktikophold/udveksling i en SMV. Sidstnævnte tal ligger sandsynligvis tættere på 50 %, da mange svar (38,7 %) angiver erhvervsuddannelsesinstitutter som værtsorganisationer, og disse organisationer fungerer i praksis som formidlere af praktikophold/udvekslinger af deltagere i andre organisationer, navnlig SMV'er.

Det sprog, der anvendes hyppigst i forbindelse med praktikophold og udvekslinger, er engelsk, efterfulgt af tysk og fransk.

Der deltager lidt flere kvinder (51,5 %) end mænd (48,5 %) i praktikophold og udvekslinger. Den endelige programevaluering vil indeholde en mere detaljeret fordeling på køn.

Omkring 2 % af deltagerne i mobilitetsaktioner er handicappede.

4.1.2. Vurdering

Denne aktion vurderes højt både i den eksterne evalueringsrapport og i de nationale rapporter. Aktionen er relevant i forbindelse med målgruppernes behov og realiseringen af programmålsætningerne.

Den eksterne evalueringsrapport og de nationale rapporter konkluderer ligeledes, at mobilitetsaktionen er meget effektiv både med hensyn til de tilknyttede operationelle mål, med hensyn til resultaterne af projekterne og med hensyn til deres bidrag til realiseringen af programmets specifikke mål.

"Deltagerne og projektlederne registrerer en forbedring af de grundlæggende og centrale færdigheder, en større tillid og følelse af personlig ansvarlighed, udvikling af nye sprogfærdigheder og udsættelse for nye kulturelle påvirkninger (national rapport – UK).

"En foranstaltning, der fremmer integration på arbejdsmarkedet... Som eksempel kan nævnes, at genintegreringen på arbejdsmarkedet af arbejdsløse, der deltager i programmet, er på 100 % (Frankrigs bidrag vedrørende fællesskabsprogrammernes fremtid).

"Takket være udviklingen af en intensiv og forskelligartet mobilitetsaktivitet af høj kvalitet på foranledning af de nationale kontorer og Kommissionens tjenestegrene har Leonardo generelt "styrket deltagernes, navnlig de unges, kompetence og færdigheder" i perioden 2000-2002." (ekstern evaluering)

Den fuldstændige decentralisering af mobilitetsaktionen og navnlig af dens administrative forvaltning opfattes meget positivt. Det svageste punkt, der navnlig understreges i den eksterne evalueringsrapport, er manglen på et fælles softwareredskab, der kan yde effektiv, hurtig og pålidelig feedback.

4.2. Pilotprojekter

Pilotprojekter inddrager tværnationale partnerskaber (mindst tre organisationer fra tre forskellige lande) i udviklingen og overførslen af innovation og kvalitet i erhvervsuddannelsen, herunder aktioner, der sigter mod anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologier (IKT) i erhvervsuddannelsen. Disse projekter forvaltes på en "delvist decentraliseret" måde.

4.2.1. Fakta og indledende resultater

Tabellerne i bilag 3 indeholder en detaljeret oversigt over gennemførelsen af denne aktion i perioden 2000-2003.

I løbet af de første fire år (2000-2003) modtog 825 pilotprojekter støtte, hvilket svarede til en samlet forpligtelse på 271 mio. EUR. Den samlede gennemsnitlige projektomkostning er på 470 000 EUR med et finansielt bidrag pr. projekt på 330 000 EUR (~ 70 %). Det maksimale EU-bidrag til projekterne er fastsat til 600 000 EUR (maks. 200 000 EUR/år i 3 år). Projekterne har en gennemsnitlig varighed på 2,4 år og omfatter over 8 000 organisationer (gennemsnit/projekt: 10 organisationer fra 5 lande).

Som anført i afgørelsen rettes opmærksomheden navnlig mod grupper, der står svagt på arbejdsmarkedet, herunder handicappede, praksis, der letter disse gruppers adgang til

erhvervsuddannelse, fremme af ligestilling og lige muligheder for kvinder. Følgende fremgår af den eksterne evaluering:

"33 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger rettet mod de behov, som grupper, der står svagt på arbejdsmarkedet, har

27 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger med henblik på at lette handicappedes adgang til uddannelse og arbejde

27 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger med henblik på at lette kvinders adgang til uddannelse og arbejde."

Gennem denne aktion søger programmet at etablere et samarbejde mellem erhvervsuddannelsesinstitutioner, herunder universiteter, og virksomheder, navnlig SMV'er.

Erhvervsuddannelsesinstitutioner er meget involveret i pilotprojekter (i 27 % af projekterne som iværksættere, i 23 % som partnere). Universiteterne er projektiværksættere i 19 % af projekterne og deltager som partnere i 16 % af projekterne. SMV'er fungerer i 9 % af projekterne som projektiværksættere og i 16 % som partnerorganisationer. Store virksomheder deltager kun i begrænset omfang i pilotprojekterne (i 1 % af projekterne som iværksættere og i 4 % af projekterne som partnerorganisationer).

4.2.2. *Vurdering*

Som det er tilfældet med mobilitetsaktionen værdsættes pilotprojekterne højt i den eksterne evalueringsrapport og de nationale rapporter. Aktionen er meget relevant i forbindelse med målgruppernes behov og realiseringen af programmålsætningerne.

Den eksterne evaluering og de nationale rapporter konkluderer ligeledes, at **pilotprojekterne er yderst effektive** i forhold til de tilknyttede operationelle mål. Ved udgangen af 2003 var få projekter afsluttet fuldt ud, så det var ikke muligt at evaluere resultaterne af projekterne og deres bidrag til realiseringen af programmets specifikke mål. Forventningerne er imidlertid høje både i den eksterne rapport og i de nationale rapporter. Det fremgår navnlig af sidstnævnte, at pilotprojekternes kvalitet er blevet forbedret takket være de nationale kontorer's nøje opfølgning af dem.

Den eksterne evaluering påpeger ligeledes, at programmet burde have en klarere indfaldsvinkel til "**overførsel af innovation**". Forslagenes innovative karakter vurderes. Produktinnovation er af interesse for alle lande, mens procesinnovation, der sigter mod at modernisere et bestemt uddannelsessystem, er et "relativt" koncept, og det, der er innovation i et land, er ikke nødvendigvis innovation i et andet. Derfor anbefaler rapporten, at overførsel af såvel produktinnovation som procesinnovation mellem de deltagende lande bør finansieres af Leonardo-programmet på samme grundlag som en "absolut" innovation, men på særlige betingelser, der er tilpasset det bestemte behov.

Kommissionens tjenestegrene er enige i dette synspunkt og lancerede allerede i 2003 en specifik indkaldelse om overførsel. Jf. ligeledes punkt 3.2.7.

Den eksterne rapport sætter ligeledes spørgsmålstegn ved **maksimumsloftet over finansieringen af pilotprojekter, der fokuserer på produktinnovation**. Det ser således ud

til, at udviklingen af et øget europæisk samarbejde på området erhvervsuddannelse medfører et behov for projekter i stor skala, der kan udvikles hurtigt, så de ikke bliver forældede.

Kommissionens tjenestegrene deler dette synspunkt. Denne anbefaling kan dog ikke medtages i Leonardo da Vinci II, da det ville kræve en tilpasning af retsgrundlaget. Anbefalingen vil imidlertid blive taget i betragtning, når forslaget til den nye generation af uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammer udarbejdes.

4.3. Sprogkompetence

Denne aktion yder støtte til udvikling af tværnationale pilotprojekter med henblik på at styrke sprogkunderskaber i forbindelse med erhvervsuddannelse. Der vil blive lagt særlig vægt på projekter vedrørende de sprog, der er mindre udbredt, og som der kun i begrænset omfang undervises i.

Projekter inden for denne aktion gennemføres på samme måde som pilotprojekter, dvs. at forslag, der indgives af "europæiske" organisationer, følger bestemmelserne for procedure C, mens andre projekter henhører under procedure B (delvist decentraliseret fremgangsmåde).

4.3.1. Fakta og indledende resultater

I løbet af de første fire år (2000-2003) modtog 88 projekter vedrørende sprogkunderskaber støtte, hvilket svarede til en samlet forpligtelse på 26,7 mio. EUR. Den samlede gennemsnitlige projektomkostning er på 430 000 EUR med et finansielt bidrag pr. projekt på 304 000 EUR (~ 71 %). Fællesskabets maksimale bidrag til projekter er på 600 000 EUR (200 000 EUR/år i 3 år). Projekterne har en gennemsnitlig varighed på 2,3 år og omfatter over 800 organisationer (gennemsnit/projekt: 9 organisationer fra 5 lande). Følgende fremgår af den eksterne evaluering:

"41 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger rettet mod de behov, som grupper, der står svagt på arbejdsmarkedet, har

6 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger med henblik på at lette handicappedes adgang til uddannelse og arbejde

18 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger med henblik på at lette kvinders adgang til uddannelse og arbejde."

Som det er tilfældet med pilotprojekterne, er erhvervsuddannelsesinstitutionerne kraftigt involveret i projekter vedrørende sprogkunderskaber (i 29 % af projekterne som iværksættere, i 28 % som partnere). Universiteterne er projektiværksættere i 23 % af projekterne og deltager som partnere i 23 % af projekterne. SMV'er fungerer i 14 % af projekterne som projektiværksættere og i 17 % som partnerorganisationer.

4.3.2. Vurdering

"Fremme af sprogkunderskaber og kulturførståelse inden for erhvervsuddannelsen" er yderst relevant i en europæisk sammenhæng og i tilknytning til målgruppernes behov. I henhold til den eksterne evaluering står det imidlertid mindre klart, i hvor vid udstrækning foranstaltningen og defineringen og gennemførelsen af denne i forbindelse med Leonardo da Vinci-programmet er egnet til at opfylde disse behov. De potentielle iværksættere ser ikke ud

til at have forståelse for aktionens værdi og mål. De betragter projekter inden for "sprogkunderskaber" som pilotprojekter; da det budget, der er tilgængeligt til denne aktion, er langt mindre end budgettet for pilotprojekter, anses denne aktion for at være mindre betydningsfuld, og der indsendes proportionelt langt færre forslag. Denne tendens øges af holdningen blandt de nationale kontorer, der fremmer pilotprojekter langt mere intensivt end projekter inden for "sprogkunderskaber".

Som følge heraf er budgetmålet på 5 % i afgørelsen endnu ikke nået. I perioden 2000 til 2003 tegnede denne aktion sig for under 4 % af det samlede budget. Den eksterne evaluering konkluderer, at denne aktion kun delvist har nået det operationelle mål i programmets første fire år.

Den eksterne evaluering anbefaler, at aktionen "sprogkunderskaber" integreres i "pilotprojekter" ("*det foreslås, at foranstaltningerne på området sprogkunderskaber og tværnationale netværk integreres i aktionen pilotprojekter*", den eksterne evaluering, s. 58). Samtidig erkendes det dog, at der kan være behov for yderligere analyser, da den foreslåede løsning allerede blev gennemført i første fase af Leonardo da Vinci-programmet og ikke fungerede bedre dengang.

En separat, ekstern evaluering¹¹ af virkningerne af sprogforanstaltningerne under Leonardo- og Socrates-programmerne understreger **begge programmernes relevans og effektivitet, navnlig med hensyn til at skabe en positiv holdning til sprogindlæring og til at bidrage til bedre tværkulturel forståelse og større åbenhed.**

4.4. Tværnationale netværk

Denne aktion yder støtte til at bringe relevante aktører på erhvervsuddannelsesområdet sammen. Disse netværk bidrager til at pege på og indsamle, sammenfatte og udbygge europæisk sagkundskab og nyskabende metoder til at gennemføre analyser og forudsige fremtidige kvalifikationsbehov og til at formidle resultaterne af aktiviteterne og projekterne.

4.4.1. Fakta og indledende resultater

I perioden 2000-2003 modtog 45 tværnationale netværk støtte, hvilket svarer til en samlet forpligtelse på 13,1 mio. EUR. Den samlede gennemsnitlige projektomkostning er på 585 000 EUR med et finansielt bidrag pr. projekt på 290 000 EUR (~ 50 %). Fællesskabets maksimale bidrag til projekter er på 450 000 EUR (150 000 EUR om året i 3 år). Netværkene har en gennemsnitlig varighed på 2,7 år og omfatter omkring 720 organisationer (gennemsnit/projekt: 16 organisationer fra 9 lande). Følgende fremgår af den eksterne evaluering:

"18 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger rettet mod de behov, som grupper, der står svagt på arbejdsmarkedet, har

18 % af projekterne omfatter specifikke foranstaltninger med henblik på at lette handicappedes adgang til uddannelse og arbejde."

¹¹ Evaluering af den udstrækning, i hvilken Socrates- og Leonardo da Vinci-programmerne har nået programmernes sproglige målsætninger, Deloitte & Touche, endelig rapport, december 2003.

22 % af medlemmerne af de tværnationale netværk er erhvervsuddannelsesinstitutioner, 14 % er universiteter, 11 % er SMV'er.

Netværkenes hovedaktivitet omfatter udveksling af erfaringer og udbygning af nyskabelse inden for erhvervsuddannelse ved at bringe sagkyndige og organisationer, der er specialiseret inden for en bestemt område, sammen. Et andet vigtigt aspekt vedrører formidling af projektræsultater, der hovedsageligt ejes af netværkets medlemmer. De vigtigste direkte målgrupper i dette formidlingsarbejde er SMV'er og arbejdsgivere.

4.4.2. *Vurdering*

Tværnationale netværk er relevante og beskæftiger sig med et klart behov på området erhvervsuddannelse i Europa. Den nye politiske sammenhæng og dens fokus på et øget europæisk samarbejde på området gør dette instrument endnu mere relevant.

I modsætning til det, der gør sig gældende for pilotprojekterne, ser målgrupperne desværre ikke ud til at have en god forståelse for denne aktion. Dette ser sammen med den lave medfinansieringssats (højest 50 %) ud til at være hovedårsagen til, at man kun modtog et lille antal gode ansøgninger. I perioden 2000-2003 tegnede denne aktion sig for under 2 % af det samlede budget. Den eksterne evaluering konkluderer, at denne aktion kun delvist når dens operationelle mål.

Netværkenes specifikke rolle skal udvikles og forklares bedre. Navnlig netværkenes supplement til "normale" projekter og mulighederne for synergivirkninger og gensidig berigelse mellem dem bør styrkes.

4.5. **Referencemateriale**

Denne aktion sigter mod at udvikle og ajourføre referencemateriale gennem støtte til undersøgelser og analyser, identificering og ajourføring af sammenlignelige data, iagttagelse og formidling af god praksis og omfattende udveksling af information.

Projekter under denne aktion bør bidrage til

- at identificere sammenlignelige data om medlemsstaternes erhvervsuddannelsessystemer eller -ordninger, praksis og forskellige metoder med hensyn til kvalifikationer og færdigheder i medlemsstaterne eller
- at tilvejebringe kvantitative og/eller kvalitative oplysninger, analyser og iagttagelser af bedste praksis til støtte for politikker og erhvervsuddannelsespraksis i forbindelse med livslang undervisning, som Eurostat eller CEDEFOP ikke kan stille til rådighed.

4.5.1. *Fakta og indledende resultater*

I perioden 2000-2003 modtog 46 tværnationale projekter vedrørende "referencemateriale" støtte, hvilket svarer til en samlet forpligtelse på 19 mio. EUR. Den samlede gennemsnitlige projektomkostning er på 520 000 EUR med et finansielt bidrag pr. projekt på 410 000 EUR (~ 79 %). Fællesskabets maksimale bidrag til projekter er på 900 000 EUR (300 000 EUR/år i 3 år). Projekter vedrørende referencemateriale har en gennemsnitlig varighed på 2,4 år og omfatter i alt 500 organisationer. Følgende fremgår af den eksterne evaluering:

"33 % af projekterne vedrører specifikke foranstaltninger på området erhvervsuddannelse for grupper, der står svagt på arbejdsmarkedet

"33 % af projekterne vedrører specifikke foranstaltninger på området erhvervsuddannelse for handicappede

"11 % af projekterne vedrører specifikke foranstaltninger på området erhvervsuddannelse for kvinder."

Universiteter eller forskningscentre iværksætter næsten 2/3 af projekterne vedrørende "referencemateriale".

4.5.2. *Vurdering*

Projekterne vedrørende "referencemateriale" beskæftiger sig med velafgrænsede behov på området erhvervsuddannelse i Europa. Offentlige og private beslutningstagere må have adgang til sammenlignelig, kvantitativ og kvalitativ information om erhvervsuddannelse i Europa.

I de første 4 år er der indsendt et begrænset antal forslag af høj kvalitet vedrørende "referencemateriale". I perioden 2000-2003 tegnede denne aktion sig for under 3 % af det samlede budget. Den eksterne evaluering konkluderer, at denne aktion kun delvist når dens operationelle mål.

"Bottom-up"-metoden med indkaldelser af forslag fungerede ikke som forventet. Størstedelen af de indsendte projekter vedrørende referencemateriale var baseret på kvalitative metoder, og kun et projekt var i perioden 2000-2002 baseret på en kvantitativ metode.

Derfor besluttede Kommissionen i 2002 i nært samarbejde med Leonardo da Vinci-udvalget at ændre metoden og lancere en række indkaldelser af bud med det formål at indsamle de krævede statistiske oplysninger. De første kontrakter under denne ordning blev underskrevet i 2003.

4.6. Fælles aktioner

Denne aktion yder støtte til fælles projekter med andre fællesskabsprogrammer og initiativer, der fremmer et kundskabernes Europa, navnlig med fællesskabsprogrammerne inden for uddannelse og ungdom.

Fælles aktioner forvaltes på europæisk plan; de styres via fælles indkaldelser af forslag til udvalgte temaer af interesse på områder, der ikke udelukkende er dækket af et enkelt program. Temaerne, det årlige budget og den foreslåede liste over udvalgte projekter i tilknytning til fælles aktioner forelægges de respektive udvalg til udtalelse.

4.6.1. *Fakta og indledende resultater*

Indtil videre er der offentliggjort fælles indkaldelser af forslag til udvalgte temaer omfattende Youth-, Socrates- og Leonardo da Vinci-programmerne. I alt 37 fælles projekter har modtaget støtte svarende til en samlet budgetforpligtelse på 7,6 mio. EUR. Leonardo da Vinci-programmet har ydet 34 % af midlerne (2,6 mio. EUR). Den samlede gennemsnitlige

projektomkostning er på 298 000 EUR med et finansielt bidrag pr. projekt på 205 000 EUR (~ 69 %). Projekterne i forbindelse med de fælles aktioner i 2001 havde en gennemsnitlig varighed på 4 måneder, projekterne i 2002 og 2003 havde en varighed på 2 år; i alt deltog omkring 300 organisationer i de tre år.

4.6.2. *Vurdering*

Denne aktion giver Leonardo da Vinci programmet mulighed for at lancere en række projekter om specifikke temaer i samarbejde med andre fællesskabsprogrammer. Indtil videre har aktionen været begrænset til samarbejdsprojekter med Youth- og Socrates-programmerne. Sådanne projekter gør det muligt at bringe aktører fra forskellige områder sammen for at samarbejde om et emne, der er af stor relevans for dem alle. Dette samarbejde bidrager til at fremme livslang uddannelse på en meget konkret måde.

Gennemførelsen af denne foranstaltning er imidlertid besværlig, fordi de tre programudvalg skal inddrages, selv om der er blevet oprettet et fælles underudvalg for at lette arbejdet.

5. KONKLUSIONER

Den eksterne evaluering og de nationale rapporter fra 2003 afspejler generelt et meget positivt syn på anden fase af Leonardo da Vinci-programmet og dets gennemførelse i de første fire år. De påviser en række forbedringer i forhold til programmets første fase, men de påpeger dog også en række mangler, der påvirker programmets resultater i negativ retning.

5.1. Programmets relevans

Den eksterne evaluering og de nationale rapporter er enige om, at Leonardo da Vinci-programmet er et **meget relevant program**. Det er den fælles opfattelse, at programmet er i overensstemmelse med den seneste politiske udvikling og de seneste initiativer inden for erhvervsuddannelse og beskæftiger sig med målgruppernes behov. *"Generelt ser målene og prioriteterne i Leonardo da Vinci-programmet ud til at opfylde iværksætternes og programdeltagernes forventninger og krav at dømme ud fra den store tilfredshed, der blev konstateret i løbet af den undersøgelse, vi gennemførte blandt programmets iværksættere og deltagere, og ud fra de synspunkter, som de nationale kontorer gav udtryk for."* (ekstern evaluering)

Den eksterne evaluering sætter dog spørgsmålstegn ved relevansen af nogle af aktionerne – defineret i afgørelsen – og ved, om de er ordentligt tilpasset programmets mål og prioriteter. "Mobilitetsaktionen" og "pilotprojektaktionen", der tegner sig for over 80 % af budgettet i løbet af de første 4 år, anses for at være **meget relevante for realiseringen af målsætningerne**. De aktioner, der kun tegner sig for en "lille" procentdel af det samlede budget, anses for at være mindre relevante i denne sammenhæng.

5.2. Programmets nyttevirkning

På nuværende tidspunkt af programgennemførelsen, hvor kun et lille antal projekter er blevet afsluttet, kan der hovedsageligt gennemføres en vurdering af dets nyttevirkning i tilknytning til forholdet mellem programmets administrationsomkostninger og dets effektivitet.

"Dette forhold ser ud til at være væsentligt forbedret sammenlignet med programmets foregående fase." (ekstern evaluering)

Det ser imidlertid ud til, at Leonardo-programmets nyttevirkning kan forbedres yderligere. Navnlig manglen på effektive redskaber til løbende indsamling af information, en række ret "tunge" og tidskrævende administrative procedurer og indberetningsmekanismer giver mulighed for forbedring.

Kommissionens tjenestegrene er ved at udvikle et nyt redskab "Symmetri", der skulle gøre det muligt inden 2005 at rette op på en række af de påviste mangler og bidrage til at strømline indberetnings- og feedbackmekanismerne. Gennemførelsen af dette redskab skulle starte i slutningen af 2004.

5.3. Programmets effektivitet

De nationale rapporter og den eksterne evaluering betragter Leonardo da Vinci som et effektivt program. Det fremgår af den eksterne evaluering, at *"generelt er Leonardo da Vinci-programmet ret effektivt, og det er blevet forbedret i perioden 2000-2002, selv om der fortsat findes uligheder afhængigt af de fastsatte mål."*

På det operative plan varierer programmets effektivitet afhængigt af, hvilken aktion der er tale om. De aktioner, der tegner sig for størstedelen af budgettet (næsten 85 % - mobilitetsprojekter og pilotprojekter), betragtes som meget effektive, mens de øvrige aktioner, der modtager langt mindre støtte, ser ud til at være mindre effektive. Den eksterne rapport understreger, at det er muligt at nå alle de operationelle mål, inden programmets afslutning.

I lyset af de forventede resultater af programmet (projekternes kvalitet) og dets bidrag til realiseringen af dets specifikke målsætninger, mener den eksterne evaluering, at programmets overordnede effektivitet er tilfredsstillende. Den forventer, at projekterne vil medføre resultater af høj kvalitet, ikke blot fordi forslagernes kvalitet er forbedret, men også på grund af de nationale kontoreres tætte opfølgning og overvågning af projektindholdet og de tematiske overvågningsaktiviteter, der koordineres af Kommissionens tjenestegrene.

Den eksterne evaluering konkluderer, at "Vigtigst af alt er programmets overordnede effektivitet forbedret i forhold til det foregående tiår."

På nuværende tidspunkt i programgennemførelsen er det for tidligt at måle **programmets virkninger**. Ikke desto mindre er den eksterne evaluering og de nationale rapporter optimistiske med hensyn til de "forventede virkninger" af programmet.

Den eksterne evaluering fastslår: "Leonardo-programmet opfattes således af alle de berørte aktører som et program med en stor merværdi med hensyn til samarbejde på fællesskabsplan inden for erhvervsuddannelse."

BILAG

Bilag 1: Programmets samlede budget for perioden 2000-2003

Bilag 2: Procedure A "Mobilitet" – 2000-2003

Bilag 3: Procedure B og C – 2000, 2001, 2002 og 2003

Bilag 1

Programmets samlede budget for perioden 2000-2003

År	2000 – 2003	2000	2001	2002	2003
Budget i mio. EUR					
Procedure A	302,7	69,4	71,8	77,9	83,6
Procedure B	310,9	69,7	74,9	81,2	85,1
Procedure C	35,3	11,2	7,5	8,8	7,8
Fælles aktioner	2,6	0	0,6	0,9	1,1
Ledsageforanstaltninger	70,0	15,0	15,7	15,2	24,1
Nationale kontorer		11,0	11,3	11,9	21,4
Tværnationale netværk af nationale erhvervsvejledningscentre		1,5	1,6	1,7	0,8
Informations-, overvågnings-, evaluerings- og formidlingsaktiviteter		2,5	2,8	1,6	1,5
Andre					0,4
Administrative udgifter	22,4	5,6	5,5	5,2	6,1
Samlet budget	738,3	165,3	176	189,2	207,8

DA

DA

Mobilitetsbudget pr. land i mio. EUR (alle målgrupper)

	2000	2001	2002	2003	I ALT
Österreich	1,5	1,5	1,6	1,7	6,4
België/Belgique/Belgien	1,7	1,7	1,9	2,0	7,3
Deutschland	11,5	12,0	13,1	14,2	50,8
Danmark	1,0	1,0	1,1	1,2	4,3
España	6,8	7,1	7,8	8,4	30,1
Greece/Ellas	2,1	2,2	2,3	2,5	9,1
France	8,1	8,5	9,3	10,1	36,1
Suomi/Finland	1,2	1,1	1,2	1,2	4,6
Ireland	1,3	0,9	1,0	11,1	14,2
Italia	9,0	9,4	10,2	1,0	29,6
Luxembourg	0,4	0,4	0,4	0,4	1,4
Nederland	2,4	2,5	2,7	3,0	10,6
Portugal	2,0	2,1	2,2	2,4	8,7
Sverige	1,5	1,6	1,7	1,9	6,7
United Kingdom	7,4	7,8	8,5	9,2	32,8
I ALT EUR-15	57,8	59,7	65,0	70,3	252,7
Ísland	0,3	0,4	0,4	0,4	1,4
Liechtenstein	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
Norge	0,9	0,9	1,0	1,1	3,9
I ALT EØS	1,3	1,4	1,5	1,5	5,7
Bulgarija	1,2	1,3	1,3	1,4	5,2
Cyprus	-	0,2	0,2	0,2	0,6
Ceská Republika	1,0	1,1	1,1	1,2	4,4
Eesti/Estonia	0,3	0,3	0,4	0,4	1,4
Lithuania	0,5	0,6	0,6	0,6	2,3
Latvia	0,4	0,5	0,5	0,5	1,9
Magyarország	1,0	1,1	1,1	1,2	4,4
Malta	0,3	0,2	0,2	0,2	0,8
Polska	2,5	2,6	2,7	2,8	10,6
România	1,7	1,8	1,9	2,0	7,4
Slovakia	0,8	0,9	0,9	0,9	3,5
Slovenia	0,4	0,4	0,4	0,4	1,7

I alt tiltrædelseslande	10,3	10,7	11,4	11,8	44,2
TOTAL	69,4	71,8	77,9	83,6	302,6

Antal praktikanter (alle målgrupper)

Udvælgelses- år	Aktivitetsperiode	Samlet budget (mio. EUR)		Antal praktikanter
		EUR-15	Alle lande	
2000	01/06/2000-30/09/2002	57,8	69,4	37 000
2001	01/06/2001-31/05/2003	59,7	71,8	39 000
2002	01/06/2002-31/05/2004	65,0	77,9	42 500
2003	01/06/2003-31/05/2005	70,4	83,6	46 590
I ALT	-	252,8	302,7	165 090

Fordeling på målgruppe

		2000	2001	2002	2003 (*)	TOTAL	%
Grundlæggende erhvervsuddannelse	Budget (mio. EUR)	22,0	22,6	24,0	26,4	95,0	31 %
	Antal praktikanter	17 400	18 300	19 500	22 296	77 496	47 %
Studerende	Budget (mio. EUR)	19,5	20,4	23,5	24,6	88,0	29 %
	Antal praktikanter	8 000	8 300	9 500	9 209	35 009	21 %
Unge arb.tagere, nyudd. kandidater	Budget	21,2	21,8	23,0	25,0	91,0	30 %
	Antal praktikanter	6 800	7 200	8 000	8 627	30 627	19 %
Udveksling af undervisere, vejledere osv..	Budget (mio. EUR)	6,7	7,0	7,4	7,6	28,7	9 %
	Antal praktikanter	4 800	5 200	5 500	6 458	21 958	13 %
I ALT	Budget (mio. EUR)	69,4	71,8	77,9	83,6	302,7	100 %
	Antal praktikanter	37 000	39 000	42 500	46 590	165 090	100 %

(*) anslåede tal – nogle udvælgelser for 2003 er ikke afsluttet

Bilag 3

Procedure B og C – 2000

Antal udvalgte forslag og budget for disse pr. land og aktion

Land	Procedure B+C		Procedure B						Procedure C (ekskl. EUR projekter)*						Land		
	I alt		I alt		Pilotprojekter		Netværk		Sprogkundskaaber		I alt		Referencemateriale			Tematiske aktioner	
	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget		Antal proj.	Budget
A	9	2 519 614	9	2 519 614	8	2 169 397			1	350 217	0	0					A
B (nl)	4	1 241 105	4	1 241 105	2	700 303			2	540 802	0	0					B (nl)
B (fr)	3	952 845	3	952 845	3	952 845					0	0					B (fr)
B (de)	1	533 277	1	533 277	1	533 277					0	0					B (de)
D	26	9 909 036	21	7 555 557	21	7 555 557					5	2 353 479	5	2 353 479			D
DK	7	1 478 546	7	1 478 546	6	1 277 763			1	200 783	0	0					DK
E	20	6 727 791	17	5 867 811	15	5 389 697	1	202 376	1	275 738	3	859 980	3	859 980			E
EL	7	2 598 226	6	2 253 507	6	2 253 507					1	344 719	1	344 719			EL
F	21	7 474 694	20	7 032 672	17	6 115 106	2	721 026	1	196 540	1	442 022	1	442 022			F
FIN	6	2 571 932	5	2 571 932	5	2 190 482					1	381 450	1	381 450			FIN
I	22	8 188 499	19	6 868 641	15	5 671 497	2	636 048	2	561 096	3	1 319 858	2	872 132	1	447 726	I
IRL	4	1 473 304	4	1 473 304	4	1 473 304					0	0					IRL
L	3	1 576 123	2	1 137 636					2	1 137 636	1	438 487	1	438 487			L
NL	8	2 786 186	7	2 332 288	5	1 495 866	1	426 597	1	409 825	1	453 898	1	453 898			NL
P	8	2 507 823	6	1 951 438	5	1 566 438	1	385 000			2	556 385	2	556 385			P
S	6	1 863 205	6	1 863 205	5	1 732 375	1	130 830			0	0					S
UK	21	8 030 662	19	7 486 252	15	6 244 717	2	572 738	2	668 797	2	544 410	2	544 410			UK
EU-15	176	62 432 868	156	54 738 180	133	47 322 131	10	3 074 615	13	4 341 434	20	7 694 688	19	7 246 962	1	447 726	EU-15
ISL	2	898 807	2	898 807	1	536 929	1	361 878			0	0					ISL
FL	1	380 000	1	380 000	1	380 000					0	0					FL
N	6	1 519 456	6	1 519 456	5	1 322 311			1	197 145	0	0					N
EFTA/EØS	9	2 798 263	9	2 798 263	7	2 239 240	1	361 878	1	197 145	0	0	0	0	0	0	EFTA/EØS
BG	7	2 550 808	6	1 944 784	3	840 123			3	1 104 661	1	606 024			1	606 024	BG
CZ	6	1 969 447	6	1 969 447	6	1 969 447					0	0					CZ
EE	1	367 581	1	367 581	1	367 581					0	0					EE
HU	6	2 059 102	6	2 059 102	3	1 069 028			3	990 074	0	0					HU
LT	2	443 394	2	443 394	2	443 394					0	0					LT
LV	2	391 747	2	391 747	2	391 747					0	0					LV
PL	6	2 136 000	6	2 136 000	6	2 136 000					0	0					PL
RO	8	1 909 412	8	1 909 412	8	1 909 412					0	0					RO
SI	1	576 790	1	576 790	1	576 790					0	0					SI
SK	2	354 015	2	354 015	2	354 015					0	0					SK
Tiltrædelseslande	41	12 758 296	40	12 152 272	34	10 057 537	0	0	6	2 094 735	1	606 024	0	0	1	606 024	Tiltrædelses-lande
	0	0	0	0							0	0					
I alt	226	77 989 427	205	69 688 715	174	59 618 908	11	3 436 493	20	6 633 314	21	8 300 712	19	7 246 962	2	1 053 750	I alt

* EUR = 9 projekter; LdV støtte: 2 883 281 EUR

Bilag 3
 Procedure B og C – 2001
 Antal udvalgte forslag og budget for disse pr. land og aktion

Land	Procedure B+C		Procedure B								Procedure C (ekskl. EUR projekter)*						Land
	I alt		I alt		Pilotprojekter		Netværk		Sprogkundskaaber		I alt		Referencemateriale		Tematiske aktioner		
	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	
A	9	2 812 498	9	2 812 498	6	1 893 439	1	372 081	2	546 978	0	0					A
B (nl)	4	1 418 612	4	1 418 612	4	1 418 612					0	0					B (nl)
B (fr)	3	1 209 758	3	1 209 758	3	1 209 758					0	0					B (fr)
B (de)	0	0									0	0					B (de)
D	27	10 182 305	26	9 633 725	23	8 377 892	1	387 941	2	867 892	1	548 580	1	548.580			D
DK	7	1 525 984	7	1 525 984	7	1 525 984					0	0					DK
E	19	6 515 268	19	6 515 268	18	6 108 933	1	406 335			0	0					E
EL	8	3 451 871	6	2 200 033	4	1 464 359	1	331 002	1	404 672	2	1 251 838	1	651.838	1	600.000	EL
F	22	7 807 556	21	7 444 045	19	7 046 496			2	397 549	1	363 511	1	363.511			F
FIN	8	2 290 719	8	2 290 719	6	1 957 144	1	142 330	1	191 245	0	0					FIN
I	29	8 525 934	26	7 114 881	24	6 701 787	1	179 906	1	233 188	3	1 411 053	1	374.717	2	1.036.336	I
IRL	5	1 601 000	5	1 601 000	5	1 601 000					0	0					IRL
L	3	980 541	3	980 541	3	980 541					0	0					L
NL	7	2 444 695	7	2 444 695	5	1 997 883	1	94 888	1	351 924	0	0					NL
P	10	2 178 661	10	2 178 661	8	1 803 545			2	375 116	0	0					P
S	8	2 143 882	8	2 143 882	5	1 240 885	2	623 030	1	279 967	0	0					S
UK	23	8 455 590	21	7 664 151	18	6 632 272	1	254 865	2	777 014	2	791 439	2	791.439			UK
EU-15	192	63 544 874	183	59 178 453	158	51 960 530	10	2 792 378	15	4 425 545	9	4 366 421	6	2.730.085	3	1.636.336	EU-15
ISL	2	615 156	2	615 156	2	615 156					0	0					ISL
FL	0	0	0	0							0	0					FL
N	4	1 645 489	4	1 645 489	3	1 238 997	1	406 492			0	0					N
EFTA/EØS	6	2 260 645	6	2 260 645	5	1 854 153	1	406 492	0	0	0	0	0	0	0	0	EFTA/EE A
BG	4	1 415 436	4	1 415 436	3	1 074 510			1	340 926	0	0					BG
CY			1	314 001					1	314 001	0	0					
CZ	5	1 620 094	5	1 620 094	3	1 152 241			2	467 853	0	0					CZ
EE	2	428 080	2	428 080	2	428 080					0	0					EE
HU	5	1 511 222	5	1 511 222	5	1 511 222					0	0					HU
LT	4	831 876	4	831 876	3	723 470			1	108 406	0	0					LT
LV	3	619 972	3	619 972	3	619 972					0	0					LV
MT			2	739 265			1	404 402	1	334 863	0	0					
PL	8	2 441 239	8	2 441 239	6	1 852 935			2	588 304	0	0					PL
RO	6	1 939 347	6	1 939 347	6	1 939 347					0	0					RO
SI	3	542 876	3	542 876	2	416 267			1	126 609	0	0					SI
SK	4	1 016 609	4	1 016 609	3	836 609			1	180 000	0	0					SK
Tiltrædelseslande	47	13 420 017	47	13 420 017	36	10 554 653	1	404 402	10	2 460 962	0	0	0	0	0	0	Tiltr. lande
I alt	245	79 225 536	236	74 859 115	199	64 369 336	12	3 603 272	25	6 886 507	9	4 366 421	6	2.730.085	3	1.636.336	I alt

*EUR = 10 projekter; LdV støtte: 3 088 076 EUR

Bilag 3

Procedure B og C – 2002

Antal udvalgte forslag og budget for disse pr. land og aktion

Land	Procedure B + C		Procedure B						Procedure C (ekskl. EUR projekter)*						Land		
	I alt		I alt		Pilotprojekter		Netværk		Sprogkundsaber		I alt		Referencemateriale			Tematiske aktioner	
	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget	Antal proj.	Budget		Antal proj.	Budget
A	10	3 010 803	9	2 800 010	7	2 182 997	1	310 514	1	306 499	1	210 793	1	210 793			A
B (nl)	4	1 520 073	4	1 520 073	4	1 520 073											B (nl)
B (fr)	1	202 164	1	202 164			1	202 164									B (fr)
B (de)	1	385 794	1	385 794	1	385 794											B (de)
D	25	10 312 906	24	9 656 623	20	8 085 686	2	661 595	2	909 342	1	656 283			1	656 283	D
DK	6	1 533 118	6	1 533 118	4	998 177	1	253 548	1	281 393							DK
E	24	6 747 922	24	6 747 922	21	6 029 247	1	283 992	2	434 683							E
EL	10	3 962 232	9	3 553 360	9	3 553 360					1	408 872	1	408 872			EL
FR	23	7 984 400	21	7 123 932	19	6 437 732	1	248 769	1	437 431	2	860 468	1	561 890	1	298 578	FR
FIN	9	2 750 626	8	2 350 626	7	2 129 089			1	221 537	1	400 000	1	400 000			FIN
I	30	8 898 845	27	7 790 306	23	6 727 176	2	425 014	2	638 116	3	1 108 539	3	1 108 539			I
IRL	7	2 485 868	7	2 485 868	6	2 150 734			1	335 134							IRL
L	1	244 348	1	244 348	1	244 348											L
NL	8	2 655 895	8	2 655 895	6	1 967 409	2	688 486									NL
PT	10	2 263 726	9	1 944 074	8	1 732 767	1	211 307			1	319 652			1	319 652	PT
S	9	2 620 591	9	2 620 591	7	2 097 423	1	309 579	1	213 589							S
UK	25	10 289 758	22	8 804 836	20	7 886 761			2	918 075	3	1 484 922	3	1 484 922			UK
EUR15	203	67 869 069	190	62 419 540	163	54 128 773	13	3 594 968	14	4 695 799	13	5 449 529	10	4 175 016	3	1 274 513	EUR15
ISL	2	632 733	2	632 733	1	292 252			1	340 481							ISL
FL	1	358 579	1	358 579	1	358 579											FL
N	4	1 586 584	4	1 586 584	4	1 586 584											N
EFTA/EØS	7	2 577 896	7	2 577 896	6	2 237 415	0	0	1	340 481	0	0	0	0	0	0	EFTA/EEA
BG	9	2 205 966	9	2 205 966	9	2 205 966											BG
CY			2	650 775	2	650 775											CY
CZ	9	2 495 716	9	2 495 716	6	1 764 728			3	730 988							CZ
EE	2	404 900	2	404 900	1	200 250			1	204 650							EE
HU	6	1 681 999	6	1 681 999	6	1 681 999											HU
LT	4	711 805	4	711 805	4	711 805											LT
LV	3	602 278	3	602 278	3	602 278											LV
MT			2	654 113	2	654 113											MT
PL	9	2 909 098	9	2 909 098	8	2 568 754			1	340 344							PL
RO	7	2 472 303	6	1 963 778	6	1 963 778					1	508 525	1	508 525			RO
SI	3	885 943	3	885 943	3	885 943											SI
SK	5	1 057 540	5	1 057 540	5	1 057 540											SK
Tiltr.lande	61	16 732 436	60	16 223 911	55	14 947 929	0	0	5	1 275 982	1	508 525	1	508 525	0	0	Tiltr.lande
I alt	271	87 179 401	257	81 221 347	224	71 314 117	13	3 594 968	20	6 312 262	14	5 958 054	11	4 683 541	3	1 274 513	I alt

* EUR = 9 projekter (6 pilotprojekter, 2 netværk, 1 tematisk aktion); budget: 2 783 637 EUR

Bilag 3

Procedure B og C – 2003

Antal udvalgte forslag og budget for disse pr. land og aktion

Land	Procedure B + C		Procedure B				Procedure C (ekskl. EUR projekter)*				Land						
	I alt		I alt		Pilotprojekter		Netværk		Sprogkundskaaber			I alt		Referencemateriale		Tematiske aktioner	
	Antal proj.	Budget	Antal proj.	LdV støtte	Antal proj.	LdV støtte	Antal proj.	LdV støtte	Antal proj.	LdV støtte		Antal proj.	LdV støtte	Antal proj.	LdV støtte	Antal proj.	LdV støtte
AT	12	4 233 619	12	4 233 619	11	3 926 156			1	307 463							AT
BE (de)	0	0															BE (de)
BE (fr)	3	792 620	3	792 620	2	563 516	1	229 104									BE (fr)
BE (nl)	7	3 115 268	6	2 499 140	4	1 739 844			2	759 296	1	616 128			1	616 128	BE (nl)
DE	27	10 548 227	26	10 292 860	24	9 433 693	1	439 859	1	419 308	1	255 367	1	255 367			DE
DK	5	1 223 799	5	1 223 799	5	1 223 799											DK
ES	23	8 228 516	21	7 593 314	20	7 493 121	1	100 193			2	635 202	2	635 202			ES
FI	10	3 387 982	9	2 894 221	6	1 872 042			3	1 022 179	1	493 761	1	493 761			FI
FR	18	6 076 021	17	5 479 691	15	4 942 475	1	376 783	1	160 433	1	596 330	1	596 330			FR
GR	13	4 623 675	12	4 289 554	9	3 205 809	1	356 904	2	726 841	1	334 121			1	334 121	GR
IE	8	2 808 524	8	2 808 524	7	2 565 869			1	242 655							IE
IT	36	11 313 041	34	10 155 497	29	8 818 127	2	575 159	3	762 211	2	1 157 544	1	576 682	1	580 862	IT
LU	2	686 826	2	686 826	2	686 826			2								LU
NL	11	4 114 253	10	3 707 601	10	3 707 601					1	406 652	1	406 652			NL
PT	12	3 537 691	11	3 233 683	10	2 861 095			1	372 588	1	304 008			1	304 008	PT
SE	6	1 611 207	6	1 611 207	5	1 390 603,5	1	220 603,5									SE
UK	23	8 733 599	22	8 318 843	22	8 318 843					1	414 756	1	414 756			UK
EUR15	216	75 034 868	204	69 820 999,3	181	62 749 419,9	8	2 298 605,5	15	4 772 973,8	12	5 213 869	8	3 378 750	4	1 835 119	EUR15
IS	3	952 195	3	952 195	3	952 195											IS
FL	0	0															FL
NO	5	1 978 839	5	1 978 839	5	1 978 839											NO
EFTA/EØS	8	2 931 034	8	2 931 034	8	2 931 034	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	EFTA/EØS
BG	9	2 202 438	9	2 202 438	8	1 721 538			1	480 900							BG
CY			2	679 500	2	679 500											CY
CZ	7	1 631 288	7	1 631 288	6	1 286 982			1	344 306							CZ
EE	0	0															EE
HU	7	2 367 877	6	1 778 307	5	1 595 120			1	183 187	1	589 570	1	589 570			HU
LT	3	653 856	3	653 856	2	465 757			1	188 099							LT
LV	4	819 761	4	819 761	3	569 320			1	250 441							LV
MT																	MT
PL	6	1 983 531	5	1 713 909	3	1 170 452			2	543 457	1	269 622	1	269 622			PL
RO	6	1 744 823	6	1 744 823	5	1 527 114	1	217 709									RO
SI	4	744 249	4	744 249	4	744 249											SI
SK	2	367 144	2	367 144	1	231 169			1	135 975							SK
Tiltrædelseslande	50	13 194 467	48	12 335 275	39	9 991 201	1	217 709	8	2 126 365	2	859 192	2	859 192	0	0	Tiltr. lande
I alt	274	91 160 369	260	85 087 308,3	228	75 671 654,9	9	2 516 314,5	23	6 899 338,8	14	6 073 061	10	4 237 942	4	1 835 119	I alt

* EUR = 1 projekt (referencemateriale); LdV støtte: 538 928 EUR
Indkaldelse af bud under procedure C (referencemateriale) - statistiske data: 1 245 792 EUR